

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kž-rz 17/2019-8

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ileane Vinja kao predsjednice vijeća, te Ranka Marijana, Melite Božičević-Grbić, Vesne Vrbetić i Žarka Dundovića kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. S. B., zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske ("Narodne novine" br: 53/91., 39/92., 91/92., 31/93., 35/93., 108/95., 16/96. i 28/96. - dalje: OKZRH), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i opt. S. B., podnesenim protiv presude Županijskog suda u Osijeku, od 26. ožujka 2019., broj K-Rz-4/2018-47, u sjednici održanoj 5. ožujka 2020., u prisutnosti u javnom dijelu optuženika i njegovog branitelja T. F., odvjetnika iz O.,

p r e s u d i o j e :

Odbijaju se žalbe državnog odvjetnika i opt. S. B. kao neosnovane i potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom opt. S. B. proglašen je krivim zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava - ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, opisanog i kažnjivog po čl. 120. st. 1. OKZ RH, te je na temelju citirane zakonske odredbe, uz primjenu čl. 34. st. 1., čl. 38. st. 2. i čl. 39. st. 1. toč. 1. OKZ RH, osuđen na kaznu zatvora u trajanju tri godine i deset mjeseci. Na temelju čl. 45. st. 1. OKZ RH optuženiku je u kaznu zatvora uračunato vrijeme uhićenja od 5. do 6. svibnja 2018., privremeno lišenje slobode - pritvor od 6. do 20. svibnja 2018., vrijeme lišenja slobode od 21. svibnja 2018. i vrijeme provedeno u ekstradiციjskom pritvoru i istražnom zatvoru od 8. lipnja 2018. pa nadalje. Na temelju čl. 148. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 7/11. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17.) optuženiku je naloženo podmiriti troškove kaznenog postupka u iznosu 1.181,00 kuna i paušalnu svotu u iznosu 2.000,00 kuna.

Protiv ove presude žalbu su podnijeli državni odvjetnik i opt. S. B.

Državni odvjetnik se žali zbog odluke o kazni, s prijedlogom pobijanu presudu preinačiti na način da se optuženiku izrekne kazna zatvora u duljem trajanju.

Optuženik, putem svog branitelja T. F., odvjetnika iz O., žali se zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom pobijanu presudu preinačiti i optuženika osloboditi optužbe, odnosno pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu optuženika podnio je državni odvjetnik s prijedlogom žalbu optuženika odbiti kao neosnovanu.

Prije održavanja sjednice vijeća spis je, na temelju čl. 474. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/13., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.), dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Na temelju čl. 475. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17 i 126/19. - dalje: ZKP/08.) o sjednici drugostupanjskog vijeća izvješteni su optuženik i njegov branitelj jer su to zahtijevali, te državni odvjetnik Republike Hrvatske. Sjednici su prisustvovali opt. S. B., uz pomoć audio-video uređaja, i njegov branitelj T. F.

Žalbe su neosnovane.

Suprotno žalbenim navodima optuženika, u pobijanoj presudi nema proturječnosti. Sud prvog stupnja je, glede odlučnih činjenica, označio jasne i logične razloge na kojima se zasniva izreka presude. Isto tako, sud je označio dokaze na temelju kojih proizlazi zaključak da je optuženik počinio kazneno djelo, kako je to i navedeno u izreci pobijane presude, a potom je obrazložio na osnovu kojih odlučnih činjenica je to zaključio.

Optuženik nije u pravu kada u žalbi tvrdi da je ostvarena bitna povreda odredaba kaznenog postupka, jer da je došlo do povrede načela zabrane "reformatio in peius". Žalitelj tvrdi kako je pobijanom presudom, u procesnoj situaciji kada državno odvjetništvo nije uložilo žalbu na raniju prvostupanjsku presudu koja je bila ukinuta, osuđen na temelju izmijenjene i "bitno različite" optužnice. Smatra da je "proširen opseg radnji" koje su mu stavljene na teret, pa da je, kako je izmijenjena i blanketna norma, pobijana presuda, u odnosu na raniju, izmijenjena na njegovu štetu.

Kako to iz spisa predmeta proizlazi, opt. S. B. i još devetorici suoptuženika, ranije je suđeno u odsutnosti zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Na prvostupanjsku presudu, kojom je opt. S. B. proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju petnaest godina, državni odvjetnik se nije žalio, ali je povodom žalbi optuženika presuda ukinuta i predmet vraćen sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

U međuvremenu je opt. S. B. uhićen na temelju Europskog uhiđenog naloga. S obzirom da je postao dostupan državnim tijelima, u odnosu na njega je razdvojen kazneni postupak. Državni odvjetnik je izmijenio optužnicu na način da su iz činjeničnog supstrata kaznenog djela iz čl. 120. stavku 1. OKZ RH, sadržanog u optužnici protiv svih deset optuženika, izdvojene radnje u odnosu na opt. S. B.

Ranijom optužnicom, od 21. ožujka 2002., opt. S. B. je bilo stavljeno na teret da se udružio sa drugih devet suoptuženika, te su zajedno preuzeli vlast u B₁ i stavili pod svoju kontrolu cjelokupni život u selu. Svim optuženicima bilo je stavljeno na teret da su, prema zajedničkom dogovoru i prema međusobnoj podjeli zadataka, a u cilju da na tom području onemoguće opstanak Hrvatima i Mađarima i protjeraju ih, poduzimali aktivnosti kojima je cjelokupno nesrpsko stanovništvo B₁ izvrgnuto svakodnevnim sustavnom fizičkom i psihičkom zlostavljanju. U optužnici su opisane radnje kojima su ograničavali slobodu kretanja i provodili policijski sat, prisilno novačili u tzv. teritorijalnu obranu, noću pucali i ispaljivali tromblonske mine i bacali eksplozivne naprave na kuće Hrvata i Mađara radi zastrašivanja i progona. Optuženicima je stavljeno na teret tjeranje nesrpskog stanovništva B₁ na obavljanje najtežih fizičkih poslova, bezrazložno i nezakonito lišavanje slobode i odvođenju u Štab, gdje su uhićenici vrijeđani, ispitivani, premlaćivani te na razne druge načine fizički i psihički zlostavljani. Istom je optužnicom opt. S. B., zasebno, stavljeno na teret da je 9. rujna 1991., zajedno sa još jednim pripadnikom paravojnih postrojbi, pucao iz streljačkog oružja, te nakon toga ispalio i tromblonsku minu na kuću A. V., a 17. rujna 1991., zajedno sa opt. P. S. i opt. F. M. lišio slobode te u Štab na ispitivanje priveo M. Š., te ga nakon višesatnog premlaćivanja, zajedno sa opt. F. M. i još dvojicom pripadnika paravojnih postrojbi, izmučenog i krvavog radi zastrašivanja ostalog stanovništva proveo kroz selo, te ga doveo da ga takvog vide supruga i djeca, da bi se nakon toga izgubio svaki trag M. Š. Takvo postupanje opt. S. B. je označeno protivno odredbama čl. 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. i protivno odredbama čl. 4., 5., 13. i 17. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II).

Kao što je to već navedeno, nakon što je opt. S. B. postao dostupan državnim tijelima i u odnosu na njega razdvojen kazneni postupak, državni odvjetnik je činjenični opis djela, koji je opt. S. B. i stavljen na teret, znatno reducirao u odnosu na raniju optužnicu. Činjenični supstrat je smanjen bez dodavanja novih i drugačijih inkriminacija, a nije proširen kako to neosnovano tvrdi žalitelj. Vezano uz ispaljivanje tromblonske mine na kuću A. V. i postupanje u odnosu na ošt. M. Š., optužnica je neznatno izmijenjeno u korist optuženika, naravno i ovdje bez dodavanja novih i drugačijih inkriminacija. Kako je reducirana činjenični supstrat, tako je reducirana, a ne izmijenjena kako to neosnovano tvrdi žalitelj, blanketna norma na način da su ispušteni čl. 5. i čl. 17., Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II).

Sve navedeno, jasno, ukazuje na zaključak kako žalitelj nije u pravu da je došlo do povrede načela zabrane "reformatio in peius", odnosno da je presuda, povodom pravnog lijeka izjavljenog samo u njegovu korist, izmijenjena na njegovu štetu. U ostalom, da se radi o suženom i za optuženika povoljnijem činjeničnom supstratu kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, na svoj način govori i kazna koja je pobijanom presudom izrečena opt. S. B., a koja je bitno blaža od one izrečene u ranijem postupku.

Optuženik nije u pravu kada ističe bitnu povredu odredaba kaznenog postupka, jer da je teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje. Takvu žalbenu tvrdnju obrazlaže time što su pročitani zapisnici o iskazima svjedoka iz istrage, premda se obrana protivila čitanju tih iskaza. Kako svjedoci nisu bili ispitani "kontradiktorno", smatra da je bio onemogućen u svom pravu ispitivati svjedoke optužbe, čime je povrijeđeno "konfrontacijsko načelo" i pravo

obrane.

Suprotno takvoj tvrdnji žalitelja, pravilno je prvostupanjski sud pročitao zapisnike o iskazima svjedoka iz istrage, za koje svjedoke niti žalitelj ne dvoji da su preminuli. Naime, zapisnici o iskazima svjedoka koji su u međuvremenu preminuli, prema odluci vijeća mogu biti pročitani, neovisno o protivljenju obrane, kako je to prvostupanjski sud jasno i detaljno izložio. Ovi svjedoci, M. V., K. A., F. L., M. Š₂, J. D., A. V., Đ. M. i M. M., bili su ispitani pred istražnim sucem Županijskog suda u Osijeku, u prisutnosti državnog odvjetnika i branitelja optuženika po službenoj dužnosti. Neovisno o činjenici što, dakle, nije bilo povrijeđeno "konfrontacijsko načelo" i pravo obrane, iskazi ovih svjedoka nemaju svojstvo "isključivo ili u odlučujućoj mjeri". Naime, pobijana presuda se ne temeljiti ni isključivo niti u odlučujućoj mjeri na njihovim iskazima.

Kada žalitelj osporava zakonitost čitanja iskaza svjedoka F. L. sa rasprave, održane 6. studenog 2001., jer su se odredbe koje su propisivale sastav sudskog vijeća u međuvremenu promijenile, zanemaruje da se zakonitost poduzetih radnji u kaznenom postupku procjenjuje prema postupovnim normama, koje su u bile na snazi u vrijeme kada su radnje bile poduzete.

Nije u pravu žalitelj kada tvrdi da je došlo do povrede kaznenog zakona, jer je glede kaznenog djela koje je predmet optužbe, primijenjen zakon koji se ne može primijeniti. Nije u pravu kada tvrdi da je prvostupanjski sud propustio primijeniti zakon koji je najpovoljniji za počinitelja, a da je to onaj po kojem postupci optuženika više nisu kazneno djelo.

Žalitelj, pogrešno, smatra kako radnja izvršenja koja mu je stavljena na teret više nije kazneno djelo, jer nije sadržana u zakonskom opisu kaznenog djela iz čl. 91. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19. - dalje: KZ/11.).

Kazneno djelo ratnog zločina iz čl. 91. KZ/11., sadrži bitna obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ RH, ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH, a uključena su i bitna obilježja iz drugih kaznenih djela, primjerice kaznenog djela protupravnog ubijanja i ranjavanja neprijatelja iz čl. 124. OKZ RH, protupravnog oduzimanja stvari od ubijenih i ranjenih na bojištu iz čl. 125. OKZ RH, upotrebe nedopuštenih sredstva borbe iz čl. 126. OKZ RH, surovog postupka s ranjenima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima iz čl. 128. OKZ RH, te uništavanja kulturnih i povijesnih dobara iz čl. 130 OKZ RH. Za napomenuti je kako kazneno djelo iz čl. 91. KZ/11., sadrži i bitna obilježja ratnog zločina protiv civilnog pučanstva iz čl. 158., ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 159. i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 160. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11., 125/11. i 143/12. - dalje: KZ/97.).

Definicija ratnog zločina iz čl. 91. KZ/11., usklađena je sa definicijom ratnog zločina iz Rimskog statuta Međunarodnog kaznenog suda.

U opisu kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st.1. OKZ RH, jednako kao i u opisu kaznenog djela ratnog zločina iz čl. 91. st. 1. KZ/11., pored

drugih modaliteta, zajednički modalitet izvršenja ovog kaznenog djela je i nečovječno postupanje prema civilnom stanovništvu za vrijeme rata, okupacije ili oružanog sukoba, čime se krše pravila međunarodnog prava.

Postupci koji su opt. S. B. stavljani na teret, evidentno su protivni odredbama čl. 3. st. 1. toč. c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., te protivno odredbama čl. 4. st. 1. i 2. toč. e) i čl. 13. st. 2. Dopunskog protokola ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II). Odredbom čl. 3. st. 1. toč. c) Ženevske konvencije naloženo je postupati s osobama koje izravno ne sudjeluju u neprijateljstvima čovječno bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja utemeljenog na vjeroispovijedi, rođenju ili bilo kojem drugom sličnom kriteriju. Odredbom čl. 4. st. 1. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama (Protokola II) naloženo je čovječno postupanje prema osobama koje izravno ne sudjeluju ili su prestale sudjelovati u neprijateljstvima bez ikakvog nepovoljnog razlikovanja, a prema čl. 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama (Protokol II) ni civilno stanovništvo kao takvo niti građanske osobe, ne smiju biti predmet napada. Zabranjeni su čini nasilja ili prijetnje nasiljem, kojima je glavna svrha terorizirati civilno stanovništvo.

Nečovječno postupanje, kao teško kršenje pravila međunarodnog prava protiv osoba ili imovine zaštićenih Ženevskim konvencijama, ne obuhvaća samo djela kao što su mučenje, biološki pokusi, teške tjelesne ozljede ili teško narušenje zdravlja. Ono obuhvaća i druga, namjerna, postupanja koja nisu u skladu s osnovnim principom čovječijeg postupanja i nisu u skladu sa fundamentalnim principima čovječnosti.

Nečovječno postupanje, kao teško kršenje pravila međunarodnog prava, između ostaloga, obuhvaća i one radnje koje su usmjerene na zastrašivanje te okrutno psihičko zlostavljanje civilnih stanovnika. Takve postupke i čl. 120. st. 1. OKZ RH i čl. 91. st. 1. KZ/11. označavaju kao nečovječno postupanje.

Nasuprot tvrdnji žalitelja, sudjelovanje, u rujnu 1991., u zastrašivanju i okrutnom psihičkom zlostavljanju civilnih stanovnika B₂, odnosno postupci vezani oko lišavanje slobode civilnih stanovnika B₂ nesrpske narodnosti, i zastrašivanje ispaljivanjem projektila na njihove kuće, nedvojbeno su nečovječno postupanje kojim se krše pravila međunarodnog prava i predstavlja ratni zločin.

Kako su radnje za koje je opt. S. B. proglašen krivim sadržane u pojmu nečovječnog postupanja, one ispunjavaju sva zakonom propisana obilježja kako kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, tako i kaznenog djela iz čl. 91. st. 1. KZ/11. S tim u svezi, prvostupanjski sud je, ispitujući postojanje pravnog kontinuiteta, pravilno, utvrdio kako između kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH i kaznenog djela iz čl. 91. st. 1. KZ/11., postoji pravni kontinuitet. S obzirom da je po zapriječenoj kazni čl. 120. st. 1. OKZ RH blaži za počinitelja od čl. 91. st. 1. KZ/11., pravilno je odlučio primijeniti taj zakon kao najblaži za počinitelja.

Iz sadržaja žalbe se može iščitati kako optuženik smatra da je ostvarena povreda kaznenog zakona i zato jer se presuda temelji na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju. To što smatra da u njegovim postupcima nema svih obilježja kaznenog djela za koje je proglašen krivim i pri tome pobija valjanost utvrđenog činjeničnog stanja, ne opravdava predmetni žalbeni osnov. Ovo stoga što se postojanje povrede kaznenog zakona prosuđuje prema

činjeničnom stanju iz izreke presude, a ne onom koje bi sa motrišta žalitelja bilo ispravno. Kako su izrekom prvostupanjske presude označeni svi bitni elementi kaznenog djela za koje je optuženik osuđen, to u ovom slučaju ne postoji povreda kaznenog zakona.

Suprotno žalbenim navodima optuženika, činjenično stanje je potpuno i pravilno utvrđeno. Zaključci suda prvog stupnja zasnovani na ocjeni vjerodostojnosti iskaza ispitanih osoba, i zaključci zasnovani na ocjeni svih ostalih izvedenih dokaza su logični i zakoniti, pa su uslijed toga i zaključci suda, o postojanju odlučnih činjenica, pravilno utemeljeni na izvedenim dokazima.

Premda žalitelj opširno reinterpretira iskaze ispitanih svjedoka, te relativizira njihovu vjerodostojnost, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda kako iskazi svjedoka, nepobitno, ukazuju na optuženika kao počinitelja odnosnog kaznenog djela.

Svjedok F. M₂ je potvrdio da je optuženik bio pripadnik Teritorijalne obrane B₁ "... naoružan i u uniformi ...". Svjedokinja M. V₂ je vidjela optuženika kako je u automobilu prošao centrom B₁ sa još nekoliko ljudi, koji su govorili da imaju oružje i pozivali druge da oružje predaju. Svjedokinja je čula od drugih da je optuženik "... bio zao i grub ...". Svjedok L. K. je potvrdio da je optuženik privodio civile u Štab, znajući da ih tamo zlostavljaju. Prema iskazu K. Š., supruge M. Š., upravo je opt. S. B., zajedno sa još nekoliko pripadnika paravojske, njenog supruga bezrazložno lišio slobode i priveo ga u Štab na ispitivanje. Kada je, na kratko, vraćen kući bio je izubijan, krvav i odjeća je bila krvava, "nije bio za prepoznati", a nakon što se presvukao, ponovno je odveden. Svjedokinja K. A. je iskazala da je M. Š. bio proveden kroz selo "izmučen i krvav", i doveden da ga vide supruga i sin. Nakon premlaćivanja, vršio je nekontrolirano fiziološke potrebe. Svjedokinja je naglasila, kada je tako "strašno istučenog" M. Š. vidio J. K., a nakon što je dobio poziv da se javi u Štab, iz straha je izvršio samoubojstvo. Svjedokinja A. G. je vidjela krvavu odjeću koju je M. Š. imao na sebi kada je, na kratko, bio vraćen kući.

Iz iskaza A. V. proizlazi da je 9. rujna 1991. ispaljen tromblonski projektil na njegovu kuću "... jer je bila nova, rezervirana za nekoga ...".

Nije u pravu žalitelj kada, olako i potpuno neutemeljeno, zaključuje da se napad na kuću A. V., "... ne može smatrati napadom na civilnu osobu i civilni objekt ...". Takav zaključak nema, baš nikakvog, uporišta u utvrđenom činjeničnom stanju, iz kojeg jasno proizlazi da je A. V. bio civilna osoba, a njegova kuća civilni objekt.

Svjedok S. P. je potvrdio da je kuća A. V., doista, bila tromblonirana, premda ne zna tko je to učinio. Međutim, svjedok Đ. M₂ zna, jer je vidio opt. S. B. kako je ispalio tromblon u krov kuće A. V. "... koji je prije toga pobjegao u šumu ...". Ispaljivanje tromblona, svjedok je vidio stojeći na ulazu u kuću svoje majke. Svjedok S. L. je vidio trombloniranje kuće A. V. "... u čemu je sudjelovao opt. S. B. ...". Svjedok optuženika poznaje, bili su generacijski blizu i družili su se. Vidio je kako se zaustavlja automobil u kojem je bio optuženik s još jednom osobom koju ne poznaje. Ta osoba je prvo sama htjela tromblonirati kuću A. V., ali se ozlijedila, ne zna kako. Potom je vidio da je opt. S. B. tromblonirao kuću A. V.. Stavio je granatu i ispalio, "... misli da je htio kroz prozor, no pogodio je krovište kuće". Ovo je vidio iz kuće svoga brata F. L., koji je bio susjed A. V. Svjedok F. L. je vidio kako je kuća A. V. tromblonirana. Toga dana, došla je jedna osoba iz B₃ zajedno s opt. B. Prvo su zalegli

ispod drveća i pucali po kući A. V., a zatim je opt. S. B. "... ispucao tromblon koji je trebao u kuću ući kroz prozor, no pogodio je krov".

Žalitelj, osporavajući utvrđeno činjenično stanje, ignorira iskaze brojnih svjedoka, mještana B₁, o učestalim zastrašivanjima, o ispaljivanju projektila na njihove kuće, o uhićenjima i sustavnim premlaćivanjima. Iz cjelokupnog dokaznog postupka, nedvojbeno, proizlazi da su u vrijeme oružane pobune dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, a aktivni sudionik te oružane pobune bio je i optuženik, civilni stanovnici nesrpske narodnosti bili obespravljani, sa statusom građana drugog reda. Nedvojbeno je utvrđeno nečovječno postupanje koje se ogledalo u sustavnom zlostavljanju i zastrašivanju civilnog stanovništva.

Iz provedenog dokaznog postupka proizlazi da je opt. S. B., kao pripadnik Teritorijalne obrane, boravio u Štabu teritorijalne obrane, gdje su ga svjedoci i viđali "naoružanog mitraljezom i bombama". S obzirom na svoje svojstvo i boravak u Štabu, optuženik je dobro znao da se u Štabu provodi zlostavljanje civila, o čemu je iskazivao i svjedok L. K. Optuženik je za vrijeme oružanog sukoba, osobno, sudjelovao u zastrašivanju, te okrutnom psihičkom zlostavljanju civilnih stanovnika B.₂ Privodio je civilne stanovnike B.₁, nesrpske narodnosti, u Štab, znajući što će im se tamo dogoditi. Lišio je slobode i priveo M. Š., znajući da će tamo biti zlostavljan, te ga je potom, izmučenog i krvavog, proveo kroz selo i doveo da ga takvog vide supruga i sin. Radi zastrašivanja, osobno, je ispalio tromblonsku minu na kuću A. V.

Stoga je pravilno utvrđenje prvostupanjskog suda kako je optuženik, svojim nečovječnim postupcima prema civilnim stanovnicima, kršio pravila međunarodnog prava i ostvario sva obilježja kaznenog djela ratnog zločina, kako je to i navedeno u izreci pobijane presude.

Nasuprot stajalištu žalitelja, prvostupanjski sud je na temelju izvedenih dokaza, potpuno i pravilno utvrdio postojanje svih odlučnih činjenica, te savjesnom ocjenom dokaza, osnovano, zaključio da je optuženik počinio odnosno kazneno djelo. Za svoja utvrđenja dao je valjano i logično obrazloženje, na koje se upućuje žalitelj.

Državni odvjetnik nije u pravu kada se žali zbog odluke o kazni. Opt. S. B. se nije žalio zbog odluke o kazni, međutim njegova žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog povrede kaznenog zakona sadrži u sebi i žalbu zbog odluke o kazni (čl. 478. ZKP/08.).

Odluka o kazni mora izražavati individualiziranu, zakonom predviđenu društvenu osudu zbog konkretnog kaznenog djela.

Zadatak suda ne ograničava se samo iz zakonskog opisa djela, pravnih formulacija i činjeničnog učina, kreirati konkretno ostvareno kazneno djelo, već izabrati vrstu i mjeru kazne koja će optimalno odgovarati svrsi kažnjavanja. Uloga suda se ne svodi samo na mehaničko posredovanje između slova zakona i stvarnosti. Zakonodavac, generalizirajući svrhu kažnjavanja, nastoji obuhvatiti neodređen broj slučajeva i sažeti ih u opće pravilo. Sud, u svakom pojedinom slučaju, konkretizira opće pravilo i deduktivnim postupkom stvara zaključke potrebne za pravilnu odluku o vrsti i mjeri kazne.

S tim u svezi, prvostupanjski sud je cijenio stupanj kaznenopravne odgovornosti, težinu kaznenog djela, nastale štetne posljedice, pobude iz koje je kazneno djelo počinjeno i svrhu kažnjavanja. Od olakotnih okolnosti cijenio je dosadašnju neosuđivanost optuženika, njegovu mladost u vrijeme počinjenja kaznenog djela, u međuvremenu je postao otac troje djece, te količinu kriminalne aktivnosti. Procjena prvostupanjskog suda je da se, s obzirom na utvrđene okolnosti, svrha kažnjavanja može postići i ublaženom kaznom zatvora u trajanju tri godine i deset mjeseci.

Nije u pravu državni odvjetnik kada tvrdi da je prvostupanjski sud precijenio značaj olakotnih okolnosti. Naime, uz sve utvrđene okolnosti, treba voditi računa i o znatnom proteku vremena od počinjenja kaznenog djela, te činjenici da je, u međuvremenu, činjenični supstrat, koji je ovom optuženiku stavljen na teret, znatno reduciran, a što je imalo utjecaja i na visinu izrečene kazne zatvora.

Vodeći računa o općim pravilima izbora vrste i mjere kazne te o svrsi kažnjavanja, kaznom zatvora u trajanju tri godine i deset mjeseci izrazit će se društvena osuda zbog počinjenog kaznenog djela, utjecati na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, te mu omogućiti ponovno uključivanje u društvo, ali utjecati i na sve ostale da ne čine kaznena djela.

Drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnove iz kojih se pobija.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao drugostupanjski sud, ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti u skladu s čl. 476. st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08., nije našao da bi bila ostvarena ni bitna povreda odredaba kaznenog postupka niti povreda kaznenog zakona na štetu optuženika, a na koje povrede drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Stoga je primjenom čl. 482. ZKP/08. trebalo odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 5. ožujka 2020.

Predsjednica vijeća:
Ileana Vinja, v.r.